

Řev, létající židle. „Že pro Romy nic neděláme?“ Drsný Most. Svědectví lékařky

parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Rev-letajici-zidle-Ze-pro-Romy-nic-nedelame-Drsný-Most-Svedectvi-lekarky-737990

Jan Rychetský

15.06.2023 11:51 | Rozhovor

V lokalitě Stovky bydlela maminka. Každou chvíli chtěl někdo půjčit peníze, občas tam z oken létaly židle, všude hrozný řev. Museli jsme ji odstěhovat. To nám řekla dětská neuroložka, bývalá senátorka a zastupitelka Ústeckého kraje i Mostu Alena Dernerová. Z toho, jak se její milované město mění v neklidnou zónu zločinu, se jí chce plakat. A nikde žádné efektivní řešení.

Sdílej

Foto: Jan Rychetský

Popisek: Nebezpečná mostecká lokalita Stovky

Několikrát jste upozorňovala na nepřizpůsobivé chování Romů v Mostě a zmínila, že za to nejsou zodpovědní pouze města a kraje, ale i vláda. Jak?

Když jsem přišla do Senátu, chtěla jsem bojovat za řešení těchto problémů. Myslela jsem si, že všichni znají potíže Ústeckého, Karlovarského a Moravskoslezského kraje. Říkala jsem si, že mě kolegové pochopí, ale vzápětí jsem zjistila, že mě kolegové vůbec nechápou. Oni vůbec nevěděli, o čem mluvím. Až jsem měla obavy, aby mě nepovažovali za rasistku. Nešlo je vůbec přesvědčit.

Jednou se do Mostu vypravil výbor pro sociální politiku Poslanecké sněmovny. Nebylo to v létě, takže nebyly vidět skupiny lidí, které postávají na hlavní třídě Budovatelů až do nočních hodin a dost dobře nešlo pochopit, proč se tyto lokality staly ve dne i v noci no-go zónami. Jako by naši zákonodárci žili v nějakém sterilním prostředí mimo tento svět.

Jednala jsem s ministryněmi práce a sociálních věcí Michaelou Marksovou a Janou Maláčovou, aby se něco dělo. Zrušily se třeba doplatky na bydlení bytům a ubytovnám v rizikových lokalitách, což potom Ústavní soud stejně zrušil jako porušující princip rovnosti. Tudy cesta nevedla. Všechny vlády pak tyto problémy řeší a řešily sociálními dávkami.

Fotogalerie: - Neklidná zóna Most

A najednou zjistíte, že do města přicházejí noví Romové. Ti, kteří tady žili léta, jsou v podstatě bezproblémoví. Žijí v Chanově a z části v centru Mostu. Někteří pracují, fungují a nejsou s nimi větší problémy. Ale náplavy pocházející z celé republiky jsou problematické. Začaly se sem stahovat poté, co se tu uvolnily byty, které se staly zdrojem příjmů pro určitý typ podnikatelů, různé realitní kanceláře, a tak. Oni byty pronajímají a ubytovávají do nich tyto jedince, kteří potřebují střechu nad hlavou. Složili dávky dohromady, a aby měli víc, tak pozvali příbuzné. Často jsem se pak dozvíдалa, že ti Romové byli vystěhováni z Kladna, Prahy, dokonce i z Moravy či

Slovenska a přemístili se k nám za levnými byty. To mi alespoň říkali v ordinaci. S nimi přišel neklid a devastace jak bytů, tak i okolního prostředí.

Jaké jsou tedy v Mostě no-go zóny?

Hned poblíž centra je ulice s vysokými věžáky, takzvaná Dobnerovka. To je úplná katastrofa a jedno z ghatt uprostřed města. Pak je to už dost provařená oblast Stovky a dnes i Pětistovky, kde se stala ta nedávná tragédie, při níž zemřel čtyřletý chlapec. Bytů je tam celkem hodně. Někteří lidé zmíněné lokality totiž sami opouštějí, protože tam nemohou s ostatními, co tam nově přišli, žít. Jde o kolotoč uvolňování bytů pracujícími a platícími nájemníky a jejich následné zaplňování nepřizpůsobivými na dávkách. Město se snaží byty vykupovat, ale chybí finanční prostředky s ohledem na to, jak velké množství bytů by muselo vykoupit.

Město má v tomto směru svázané ruce, protože vyvinutí jakékoliv vlastní aktivity v tomto ohledu bude na hraně zákona. Tak jsme si třeba mysleli, že když někdo přijde na území města Mostu, tak by tady měl mít trvalé bydliště, a to by v podobě kulatého razítka dával magistrát. Nicméně, a to je důležité, by bylo podmíněno tím, že pracuje. Do toho ale nelze nikoho nutit, jako v bývalém režimu.

Po letech, co jsem se snažila pořád něco navrhovat, jsem si uvědomila, že nejrychlejší cestou by bylo, aby vláda a Ministrestvo práce a sociálních věcí umožnilo pilotní program, který dá větší pravomoce městům. Prostě: „Udělejte si to podle sebe!“ Na magistrátech totiž nejlépe vědí, co potřebují. Hodněkrát jsem slyšela, že se Romům málo věnujeme, ale to není pravda. Máme zde komunitní centra pro děti a jejich zaměstnanci mi několikrát řekli, že v nich vydrží romské děti do puberty a pak utečou, protože se v nich probudí hormony a horká krev. Bohužel, ve většině romských rodin není prioritou, aby jejich děti byly vzdělané.

Úspěšných Romů například v kultuře přibývá. Není to dobrý příklad pro ostatní?

Je a je to super. Nicméně nejde o přímé působení. V Chanově jsem jako senátorka pořádala besedu, abych si poslechla, jaké mají životní plány, touhy. Přišlo jich asi pět. Víím, že u Romů se z lidí, co mají nějaký plán – může to být i touha dostat se odvykací kúrou z drog, vést běžný život, pracovat a plnit si svá přání – stává pozitivní příklad. Přijedou pak i s ojetým autem třeba do Chanova a ostatní si jich váží. Problém je v tom, že takových úspěšných lidí, co se vrátí do své komunity, je žalostně málo. Zůstávají úplně mimo komunitu a už jako příklad nepůsobí.

Navíc přebujelý systém dávek, kterých je asi jedenadvacet, přičemž jen dvě jsou adresné, také možnému zastavení byznysu s chudobou neprospívá. Nájmy v pronajatých bytech od realitek pro tyto „sociálně slabé“ jsou kupodivu dost jinde, než u lidí, kteří tam bydlí v městských bytech. Mohou být i dvojnásobné. Prostě byznys s chudobou. Vzpomeňte si na ubytovny, kde se žilo za nehorázné peníze. Do takových věcí by měl stát šlápnout a říct: „Ne!“

V uvedených lokalitách tak původní pracující nájemníci nebo senioři opouštějí své byty, kterých se opět zmocní realitky a město na to tvrdě doplácí. Vzdůstá zde zločinnost a nikdo sem nechce, protože se od ucha k uchu nese, že Most je prostě katastrofa. Nicméně město je velice pěkné. Jsou zde již krásná rekultivovaná místa jako hippodrom, jezera Benedikt, Matylda a Most. Unikátní je překrásný kostel Nanebevzetí Panny Marie, ale i mostecké divadlo. V Mostě máme hodně zeleně a neuvěřitelné možnosti sportovního vyžití.

Nicméně nelze zapírat, že po moravskoslezské Karviné je Most druhým nejrizikovějším místem v Česku...

To je strašná vizitka. Kdo by se sem pak chtěl stěhovat? Mladé rodiny s dětmi moc ne. Navíc pracovních příležitostí není moc a to, co se děje v diskutovaných lokalitách, nikoho nevábí. Kolem města se tedy budují satelitní sídliště plné domečků, kde se bydlí. Město se ale jako takové vybydluje, což přiláká další nepřizpůsobivé, a kde to skončí, to je na hororový film.

Vláda by prostě měla urychleně zastavit byznys s chudobou. Vždyť v tom musí být někdo těžce zanitresovaný, když nelze stanovit, aby se platil nájem v místě obvyklý. Dalším problémem je, že ze zákona

zmizely hygienické normy na byt ve smyslu daného počtu lidí na metr čtvereční. Takže se může stát, že v bytě 2+1 je těch lidí ubytováno třeba osm.

Policisté se snaží o prevenci kriminality. Chodí po městě a snaží se hlavně v létě udržovat pořádek, což je docela svízelné. Lidi, co nechodí do práce, totiž řadí do dvou, tří hodin do rána a pracující jdou ráno do práce nevyspalí. Vznikají sociální rozbroje. Mnoho občanů mluví o těch, co pobírají sociální dávky, jako o těch, co si vydělávají dětmi. A když sem přijdou třeba olašští Romové, kteří zde nežili, tak si člověk říká, co se to děje? Proč zrovna Most? Protože se zde jednoduše dostanou k bydlení...

Není problémem právě nedostatek práce?

Myslím si, že by mělo být pobírání sociálních dávek podmíněno prací. Třeba u technických služeb. Každý dokáže zametat ulici anebo házet lopatou. Bez práce přece nikde nejsou koláče. A nikde snad není tak hustá síť sociálního zabezpečení a dávek, jako u nás. Když se podíváte na mandatorní výdaje státu, tak se jen protáčejí oči. Stát podle mě rozdává tam, kde by neměl. Pak se ti, co pracují, cítí poškozeni, protože lidé na dávkách mají někdy v součtu více peněz, než oni.

Fotogalerie: - Neklidná zóna Most

Kdysi jsem jednomu romskému pacientovi s epilepsií pomohla najít práci u technických služeb. V rámci brigády ho vzaly, ale dlouho tam nevydržel. Našel si brigádu načerno. Sbíral vinné hrozny, aby nemusel pravidelně do práce. Dobře se učil, tak jsem mu říkala, že by si mohl najít práci v komunitním centru. Dělal jsem agitaci i ve své ordinaci, ale jak slyšíte, velký úspěch jsem neměla. Nikde na světě neexistuje, že někdo celý život nic nedělá a živí ho stát. Zaměstnanci pošty by asi mohli vyprávět o finančních sumách, pro které si tito lidé přijdou každý měsíc, aniž by sáhli na práci.

Přitom nás Evropská unie pořád kritizuje, že pro Romy nic neděláme. Opak je pravdou. Děláme pro ně maximum. Mají rovný přístup ke zdravotnictví. Dostávají stejnou péči jako ostatní. Mají rovný přístup ke vzdělání, přesto končí v patnácti na úřadu práce.

Jste dětská lékařka. Proč se už v dětském věku začínají spoléhat na sociální systém?

Já mám romské děti ráda. Jsou šikovné, hlavně motoricky zdatné, a bezprostřední. Nedělám rozdíly.

U náctiletých je problém, jak už jsem říkala, že hodně rychle fyzicky vyspějí a takzvaně se jim splaší hormony. Ztratí zájem o učení, o sport a chtějí se hlavně bavit. Řada z nich vidí, že rodiče do práce nechodí a pro peníze chodí na poštu a úřad práce.

Je to i důvodem, že je zde tolik drogově závislých?

Co se týče drog, slyšela jsem, že je mnoho dealerů v hernách. Jsou ale vidět i na ulici. Boj policie je s nimi nerovný nejen v Mostě, ale i v jiných městech. Zejména těch, které mají obdobné problémy. Obvykle se daří pochytat dealery na ulici, ale skuteční bossové obvykle spravedlnosti uniknou. Jde o velmi rozvětvenou síť, takže výroba a distribuce pokračuje.

Naznačovala jste, že většina politiků žije ve své sociální bublině, a proto problému nerozumí či nechtějí rozumět. Máte osobně nějaký nepříjemný zážitek s nepřizpůsobivými Romy?

Tady v Mostě ho má snad každý. V lokalitě Stovky, přesněji v bloku 92, bydlela moje maminka. Museli jsme ji odtamtud odstěhovat. Měli jsme o ni strach. Každou chvíli na ni někdo zvonil, jestli by mu nepůjčila peníze, že jí to zanedlouho vrátí. Občas tam z oken létaly židle, pravidlem byl hluk až do nočních hodin. Situace tam byla opravdu katastrofální.

Vím, že se odtamtud odstěhovalo i několik zdravotních sestřiček, protože se nemohly pro hluk v noci vyspat a unavená sestra může dělat chyby. Znímám je osobně.

Hodně se o Mostu mluvilo v souvislosti se stejnojmenným televizním seriálem. Jak jste ho vnímala?

Zdeněk Godla byl úžasný. Seriál byl vtipně natočený, měl šmrnc, situace byly úsměvné, ale skutečnost k smíchu není. Prostě to byl jen úspěšný seriál.

Když jsem před mnoha lety jela poprvé do Chanova, měla jsem strach. Zbytečně. Díky Martinovi Nebesáři jsem pochopila řadu věcí a dostala odpovědi na mnoho otázek. Chanov dnes není o diskriminaci a dá se označit za klidnější lokalitu. Narozdíl od těch, o kterých jsme mluvili.

Psali jsme:

Zrušeno! V Brně se kvůli smrti Roma demonstrovat nebude. Prý by přišli „nesprávní lidé“

Brno: Romové šli účtovat s Ukrajinci. Okamura ukázal „další případy“

„Co čumíš, more?“ Feťáky vyházet z okna. Byli jsme v Mostě, kde to vře pod povrchem

A dost. Ubodané dítě v Mostě přimělo místní k akci

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

123 - 4175230287/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Redakci PL můžete podpořit i zakoupením předplatného.

Předplatitelům nezobrazujeme reklamy.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete.

Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

reklama

Článek obsahuje štítky

drogy , hluk , kraj Ústecký , kriminalita , Maláčová , Most , nepřizpůsobiví , nezaměstnanost , Romové , Ústecký kraj , Dernerová , Chanov , židle , řev , no-go zóna , Godla , Stovky , létající židle , Most seriál , Pětistovky

autor: **Jan Rychetský**

Radek Rozvoral byl položen dotaz

Opravdu budete spolupracovat s Trikolorou?

Co si od takové koalice slibujete? Myslíte, že společně získkáte víc hlasů? A i kdyby ano, k čemu vám to bude? Kde chcete vzít koaličního partnera? To je totiž problém váš i ANO. I kdybyste volby vyhráli, nemáte s kým vládnout, takže nemá ani smysl vás ani volit.

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 9